

det intet havde. Jeg kan ikke godkende denne Forklaring, og jeg tror heller ikke, den ærede Ordfører har Ret til paa den Maade ligesom at ned sætte tidligere Ting. Sagen er den, at i Halvfjerdierne, da Udvalgets Flertal afgav sin Betænkning over det da foreliggende Tiendeforslag, da indtog Udvalgets Flertal virkelig et Standpunkt, og naar man ser, hvilke de Medlemmer vare, som Udvalget da bestod af, kan ingen være i Tvivl om, synes det mig, hvad Flertallets Standpunkt var, for saa vidt man maa tro, at Tingets Flertal stod sammen med Udvalgets Flertal. Dette Udvalgsflertal indstillede da principalt — det er rigtigt, som det ærede Medlem sagde — en Opfordring til Regeringen om at forelægge Forslag om Tiendens Afsløsning paa Grundlag af, at Tiendehderen skulde betale det tyvedobbelte, for saa vidt han vilde have det paa Afbetaling. Men det ærede Medlem ved ogsaa endvidere, at hvis han betalte kontant, skulde det kun være det attendobbelte. Det betragter jeg rigtignok som Folketingets Standpunkt. Hvorvidt de senere Forslag gif i samme Retning, ved jeg ikke bestemt. Nu har jeg ikke Tidenden hos mig, ellers skulde jeg nærmere dokumentere det, men den ærede Ordfører vil vist fuldt ud erkende, at man i hele denne Arrække stod paa det Standpunkt, at Tiendehderne ikke maatte betale mere end det attendobbelte af Tiendens Bærdi. Men det er jo ganske forladt her. Her tales kun om frivillig Tiendeafsløsning. Dette Lovforslag gøres i det hele til noget stort, hvad det efter min Mening ikke er. Det kan nu imidlertid være det, det er, jeg skal ikke komme nærmere ind paa at omtale det, men jeg tillader mig dog at sige, at det har bedrøvet mig, at man saa hurtigt har forladt tidligere Tidens Arbejde i den Henseende. Nu staar der nemlig i § 1 i dette Lovforslag, som jo nu bliver ophøjet til Lov — derom nærer ingen Tvivl — at enhver Tiendehdelse, Kvægtiende, Smaaredsel, Degnekorn o. s. v. kan afløses efter Reglerne i denne Lov. Men naar vi praktisk se, hvorledes Forholdet ude i Landet er, saa maa vi nok indrømme, at i Virkeligheden bliver ingen Tiende afløst efter denne Lov. Lad os se paa Kirketienden. Naar den skal afløses efter denne Lov, saa sker det paa den Maade, at der henlægges en Kapital til Kirkens Vedligeholdelse, og denne Kapital vil overalt af Autoriteterne blive fordret saa stor, at Renten af Kapitalen svarer til den aarlige Udgift til Kirkens Vedligeholdelse, og derunder høre mulige Udvidelser, Udvidelse af Kirkegaarden, maaste endogsaa Opbyggelse af en helt ny Kirke. Det bliver

ikke nogen ganske ringe Kapital, der fordres henlagt til Kirken, den bliver saa stor, at jeg tvivler om, at nogen Kirketiende vil blive afløst efter denne Lov. Saa er der Præstetienden, som er den største af vore Tiender. Der vil man raisonnere som saa fra Flertallets Side: Præstetienden kan maaste nok blive afløst efter denne Lov, for der er mange Præster, der ere lede og fede af at skulle pante for Tienden, og derfor sker det mange Gange, at Tiendehderne narre Præsten for Tienden, og for at undgaa dette, ville Præsterne nok gaa ind paa frivillige Afsløsninger. Men man maa huske paa, at der er noget her i Danmark, der hedder Stiftsøvrighed, og den er ogsaa taget med her i Lovforslaget. Denne Stiftsøvrighed skal godkende Tiendeoverenskomsten, og hvad Præsterne ikke ville, det vil Stiftsøvrigheden. Den vil — det er min Overbevisning — holde paa, at ikke en Dre gaar tabt for Kirken. Det vil derfor ikke blive let at saa Præstetienden afløst efter denne Lov, saa meget mere, som der ikke er nogen Stat, der ophæves; der er intet Lidløb, som den højtærede Finansminister sagde, da vi paa et tidligere Standpunkt behandledes Tienden. Jeg vil ikke tale om Smaaredsel og Degnekorn, for der er ikke Tale om, at Degnekorn kan blive afløst efter denne Lov. Det er en Ydelse, som er kommen Kommuneskasserne til gode, idet det er draget ind til Skolelærernes Lønning. Vil nogen have Degnekorn afløst efter denne Lov, saa maa det ske ved at indbetale til Kommuneskasserne, men de ville jo forlange fuldt Vedderlag, ellers blive de jo brøstholdne, og det er heller ikke her en Stat, der ophæves, der er intet Lidløb, ingen som helst Begunstigelse for Tiendehderne, for at de skulle give sig til at betale fuldt Vedderlag, for at de skulle betale det femogtyvedobbelte af Gennemsnitskapiteltaksten. Jeg tror altsaa ikke paa, at noget af dette vil ske i nogen smukkelig Grad, jeg tror, at naar Lovforslaget kommer ud i Livet, vil det staa omtrent virkningsløst. Det eneste Øjeblik, jeg ser, er § 5, og jeg har glædet mig over, at den højtærede Minister forstaar den paa samme Maade som jeg, og den kan jo ogsaa vanskeligt misforstaas. Grunden til, at jeg spurgte, var, at den højtærede Finansminister i Udvalget lod falde en Ytring, som om det ikke kunde gaa an, at man straks eftergav Skatten. Jeg har maaste misforstaaet det, men dette var i alt Fald Anledningen til, at jeg spurgte. Det eneste Øjeblik i Loven for mig er, at § 5 kan føre til og sikkert vil føre til, at enkelte af Tiendehderne, som